

Ορθόδοξος Συναξαριστής :: <https://www.saint.gr>

Σύναξη της Παναγίας της Μεσοσπορίτισσας στα Καλύβια (Εννέα Πύργοι)

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: <http://www.saint.gr/4129/saint.aspx>
για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες
κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: 15/3/2015 12:08:00 πμ
Δημιουργία εγγράφου: 25/04/2025 12:20:17

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 21 Νοεμβρίου εκάστου έτους.

Ημ/νια Βίου: 15/3/2015 12:08:00 πμ

Βιογραφία

Η Παναγία Μεσοσπορίτισσα βρίσκεται ένα χλμ. δυτικά των Καλυβίων, στην περιοχή των εννέα Πύργων, ένα μεσαιωνικό οικισμό με αρκετά βυζαντινά μνημεία. Πολύ κοντά άλλωστε είναι ένα άλλο βυζαντινό μνημείο, ο ναός του Αγίου Πέτρου.

Η περιοχή είναι υπαίθρια, ανάμεσα σε αγρούς και σε αμπέλια, και προξενεί έκπληξη στον ανύποπτο περαστικό η συνάντηση - σε αυτή την εκ πρώτης όψεως αδιάφορη αγροτική τοποθεσία - δύο τόσο κομψών και όμορφων μνημείων από το μεσαιωνικό παρελθόν.

Ο ναός αρχικά ήταν ένας συνεπτυγμένος σταυροειδής ναός του 11ου ή 12ου αιώνα μ.Χ. με κομψό τρούλλο «αθηναϊκού τύπου». Η σημερινή μορφή του ναού είναι διαφοροποιημένη, αφού στα μεταβυζαντινά χρόνια, προστέθηκε δυτικά του ναού θολωτός νάρθηκας και στα βόρεια παρεκκλήσιο με λίγες αξιόλογες τοιχογραφίες του 18ου αιώνα μ.Χ. Ο αρχικός ναός έχει όλα τα χαρίσματα των βυζαντινών ναών, όπου το αίσθημα του Υψηλού - που αναδύεται από τη διακριτική υπερίσχυση του κατακόρυφου στοιχείου - έχει ενσωματώσει το αίσθημα του Ωραίου που αναδύεται από τελειότητα των αναλογιών και την αρμονική συνύπαρξη των επί μέρους στοιχείων. Μοναδική παραφωνία οι αγιογραφίες του τέμπλου και του Ιερού του 1902 μ.Χ., που έχουν πιθανότατα επικαλύψει το παλαιότερο βυζαντινό στρώμα τοιχογραφιών ενώ έχει απομείνει ένα μικρό τμήμα τοιχογραφίας της βυζαντινής περιόδου.

Τα κλειδιά για την επίσκεψη του ναού βρίσκονται στο ναό της Ευαγγελιστρίας στην ενορία του οποίου ανήκει. Η Παναγία Μεσοσπορίτισσα πανηγυρίζει την ημέρα των Εισοδίων της Θεοτόκου, στις 21 Νοεμβρίου με πανηγυρικό εσπερινό και Θεία Λειτουργία.

Περιγραφή του Ναού

Στη σημερινή μορφή του ο ναός είναι ένας μονόχωρος τρουλλαίος συνεπτυγμένος σταυροειδής ναός με νάρθηκα και βόρεια προσθήκη παρεκκλησίου, συνολικών διαστάσεων 7.20 x 10.20 μ. περίπου. Η μορφή αυτή έχει προκύψει σε δύο οικοδομικές φάσεις.

Η παλαιότερη φάση αφορά τον κυρίως ναό, που είναι ένας μονόχωρος, συνεπτυγμένος σταυροειδής, τρουλλαίος ναός των μεσοβυζαντινών χρόνων (11ος ή 12ος αιώνας μ.Χ.). Καταλήγει σε επιμελημένη ημιεξαγωνική κόγχη, που καταλαμβάνει ολόκληρη σχεδόν την ανατολική πλευρά και φέρει τρίλοβο παράθυρο. Ο τρούλλος είναι κομψότατος, οκταγωνικός εξωτερικά και κυλινδροειδής εσωτερικά. Έχει οκτώ μονόλοβα επιμήκη παράθυρα, καμπύλα γείσα, λιθίνους κιονίσκους στις ακμές και υδρορροές. Αυτά είναι τα χαρακτηριστικά των τρούλλων των αθηναϊκών ναών του 11ου - 12ου αιώνα μ.Χ., γι αυτό και χαρακτηρίζεται σαν τρούλλος «αθηναϊκού τύπου», με βάση τον οποίο έχει γίνει και η χρονολόγηση του μνημείου.

Σε δεύτερη μεταβυζαντινή οικοδομική φάση - πιθανόν στα χρόνια της τουρκοκρατίας - προστέθηκαν στον αρχικό ναό, παρεκκλήσι και νάρθηκας. Το παρεκκλήσι βορείως του ναού είναι καμαροσκέπαστο, και καταλήγει σε ημιεξαγωνική κόγχη Ιερού κατά πολύ μικρότερη της κόγχης του κυρίως ναού, που φέρει παράθυρο τύπου πολεμίστρας. Για την επικοινωνία με τον αρχικό ναό, ανοίχτηκαν δύο τοξωτές καμάρες, μία μεγαλύτερη και μία μικρότερη, ενώ μια ακόμα μικρότερη καμάρα συνδέει τα δύο Ιερά.

Δυτικά του ναού προστέθηκε ο επίσης καμαροσκέπαστος νάρθηκας, που επικοινωνεί με τον κυρίως ναό και με το παρεκκλήσι με τοξωτή καμάρα.

Πάνω από την είσοδο υπάρχει τοξωτό προσκυνητάρι, με αετωματική επίστεψη, αλλά χωρίς την τοιχογραφία του Αγίου του ναού (εν προκειμένω των Εισοδείων) που έχει καταστραφεί.

Εσωτερικό του Ναού - Τοιχογραφικός διάκοσμος

Ο φωτισμός του κυρίως ναού εισβάλλει άπλετος από τα οκτώ παράθυρα του τρούλλου και λιγότερο από το τρίλοβο παράθυρο της κόγχης και το μονόλοβο παράθυρο, ψηλά στο αψίδωμα του νοτίου τοίχου. Στο παρεκκλήσι και στο νάρθηκα ο φωτισμός είναι έμμεσος και σαφώς χαμηλότερος.

Η είσοδος στο ναό είναι χαμηλή και μας αναγκάζει να σκύψουμε. Σε συνδυασμό με το κατέβασμα κατά τρία σκαλοπάτια, το πέρασμα από το νάρθηκα και την κατά μήκος καμάρα, μας προετοιμάζει για το πλησίασμα στην κεντρική περιοχή του κυρίως ναού, όπου κυριαρχεί ο τρούλλος, καθόσον καταλαμβάνει ολόκληρο σχεδόν το εύρος του και μας υποβάλλει τη διάσταση του ύψους μαζί με ένα αίσθημα ανάτασης. Να σημειώσουμε ότι το ύψος στον τρούλλο είναι 8.00 μ. περίπου, ενώ το εσωτερικό πλάτος του κυρίως ναού περίπου 3.00 μ. Παρ' όλα αυτά η κλιμάκωση των υψών, το πλήθος των αψιδωμάτων και των θόλων που ελαφραίνουν τις κατασκευές, ο άπλετος φωτισμός που απορροφάται ανομοιόμορφα από τις πέτρινες επιφάνειες, συνιστούν μια όμορφη αρχιτεκτονική σύνθεση που, μαζί με το αίσθημα της ανάτασης, υποθάλλει τη χαρά και την αγαλλίαση.

Το τέμπλο του κυρίως ναού είναι κτιστό με πάχος 0.36 μ., με δύο χαμηλά βάθρα εκατέρωθεν της Ωραίας Πύλης. Είναι σχετικά χαμηλό και επιτρέπει την θέαση στο πάνω μέρος της αψίδας του Ιερού. Το τέμπλο του παρεκκλησίου είναι επίσης κτιστό με πάχος 0.50 μ. με μία είσοδο.

Οι τοιχογραφίες του τέμπλου και του Ιερού του κυρίως ναού, είναι μια παραφωνία στο υπόλοιπο περιβάλλον καθόσον είναι αγιογραφημένες το 1902 μ.Χ., πάνω πιθανότατα στις παλαιότερες βυζαντινές εικόνες, που ίσως ήταν ημικατεστραμμένες. Στο παρεκκλήσι όμως έχουν διασωθεί πέντε αξιόλογες, μη επιζωγραφημένες, αγιογραφίες, όπως η Παναγία και ο Χριστός στο τέμπλο και στο πλάι οι Απόστολοι Πέτρος και Παύλος, κ.α., που χρονολογούνται το 18ο αιώνα μ.Χ. και έχουν πιθανά αγιογραφηθεί από μαθητές της σχολής του Γ. Μάρκου.

Ιστορικά

Στην περιοχή των Εννέα Πύργων υπήρχε αξιόλογος μεσαιωνικός οικισμός, όπως διαφαίνεται από τα μνημεία που έχουν καταγραφεί είτε με μορφή ερειπίων είτε διασωσμένα, όπως ο Άγιος Πέτρος και η Παναγία Μεσοσπορίτισσα. Γύρω από τις δύο αυτές εκκλησίες υπάρχουν σωροί λίθων από ερείπια και άλλων βυζαντινών μνημείων, ενώ ανασκαφές μπορεί να αποκαλύψουν και άλλες εκκλησίες, όπως το ερείπιο του πιθανολογούμενου Άγιου Ιωάννη του Γκουριμπίμ, που ερευνάται τα τελευταία χρόνια.

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Σύναξη της Παναγίας της
Μεσοσπορίτισσας στα Καλύβια
(Εννέα Πύργοι)

Σύναξη της Παναγίας της
Μεσοσπορίτισσας στα Καλύβια
(Εννέα Πύργοι)

Σύναξη της Παναγίας της
Μεσοσπορίτισσας στα Καλύβια
(Εννέα Πύργοι)

Σύναξη της Παναγίας της
Μεσοσπορίτισσας στα Καλύβια
(Εννέα Πύργοι)

Παραπομπές

1. [Ιερά Μητρόπολις Μεσογαίας και Λαυρεωτικής](#)